

ÖLÇÜLÜ OLMAK

Hedef Davranışlar

Rabia GÜLCAN KARDAŞ

Ölçülü bir Müslüman,

Ölçülü davranmanın ne demek olduğunu kavrar ve her durumda ölçülü davranmaya çalışır.

Peygamberimiz'in (s.a.v.) ümmetinin aşırılığa kaçmayan, ölçülü insanlar olduğunu bilir.

Hayır yaparken de ölçülü davranır.

Sahip olduğu nimetleri kullanırken israf etmez, cimrilik yapmaz.

Yemek yemek, oyun oynamak, televizyon seyretmek gibi günlük işlerinde ölçülü olmaya çalışır.

DOĞRU ANAHTARI BULMALI

Çinli filozof Konfiçyüs'e yaşlı bir devlet adamını överler. Anlattıklarına göre bu devlet adamı, her işinde üç kez düşündükten sonra hareket edermiş. Konfiçyüs, bunu duyduğunda devlet adamını methedenleri susturur ve şöyle der:

— İki kez düşünmek yeterlidir.

Hayatta bize en çok lazım olacak özelliklerin birinden bahsedeceğiz bugün: Ölçülü olmak.

Rabbimiz, Bakara sûresi 143. âyetinde şöyle buyuruyor: "Sizi, vasat bir ümmet kıldık." Hitap elbette bizlere. Demek ki her birimiz ümmet-i Muhammed olarak vasat; yani orta, bir başka deyişle ölçülü olmayı bir sıfatımız hâline getirmeliyiz. Peki; orta olmak, vasat olmak ne demektir?

Kur'an-ı Kerim'de "sırat-ı müstakîm" denilen bir kavram vardır. Sırat-ı müstakîm; duyguda, düşüncede, inançta ve davranışlarda hak ve hakkaniyet ölçülerine uygun bir şekilde, dengeli ve kontrollü olarak yaşama hâli olarak açıklanır. Sırat-ı müstakîm, vasat olan yolu tercih etmek, ifrattan ve tefritten kaçınarak ölçüyü yakalamaktır. İki yeni kelime daha çıktı karşımıza: İfrat ve tefrit.

İfrat ve tefrit; bir şeyin dengesini kaybetmesi, çok az ya da çok fazla olmasıdır. Öyle ki bu fazlalık ve azlık kişiye zarar getirir. Mesela aşırı derecede üzülme, aşırı derecede harcama yapmak, hasta olacak kadar az yemek, bünyemize zarar verecek kadar uykuyu azaltmak, temizliği abartıp fazlaca su kullanmak, sabahlara kadar uyumayıp ders çalışmak ifrat ve tefrit örnekleridir. İfrat, aşırı fazlalığı; tefrit, aşırı azlığı ifade eder. İşte tam da bunların orta noktasıdır dengeli, vasat olmak. Hayatımızda bu güzel hâlin örneklerine bakalım mı?

İbadet hayatımızdan başlayalım. İbadet, Allah ve peygamberler tarafından çokça övülen bir iştir. Lakin iş ifrata kaçtı mı, övgüler yerini uyarılara bırakır. Oruç tutmamız ne kadar güzeldir. Fakat hiç ara vermeden, iftar yapmadan arka arkaya oruç tutmamız yasaklanmıştır. Namaz kılmak, hele ki nafie namaz kılmak çok önemlidir. Ama sabahlara kadar hiç uyumadan; bütün işleri, ilişkileri aksatarak namaza yoğunlaşmak asıl gayeyi unutmak demektir. Sadaka vermek, maddî ve manevî yardımlarda bulunmak Müslüman'ın vazgeçilmezidir. Ancak durumunu düşünmeden, anlık duygularla varını yoğunu sadaka olarak vermek, aile fertlerimizi zor duruma düşürmekten başka ne getirir?

Duygularımıza bakalım. En zor sınavdan en yüksek notu aldık, diyelim. Öyle çok seviniyoruz ki, herkese vaatlerde bulunuyoruz. Bütün okula dondurma ısmarlayacağız, desek mesela, normale döndüğümüzde ne düşünüyoruz? Çok öfkelensek, kendimizi kaybetsek öfkeden, herkesi kırsak, etrafımıza zarar versek, sakinleştiğimizde nasıl telafi ederiz bunu?

Alışkanlıklarımıza bakalım. Meyve yemek mesela. Az yersek dengesiz beslenmiş oluruz, faydalı diye düşünüp çok yersek de midemiz bozulur. Okumazsak bilgisiz kalırız; ancak dikkatsizce okursak gözlerimiz bozulabilir. Bilgisayar bilmesek teknolojiyi kullanamazız; ancak abartıp bilgisayar başından kalkmazsak ne uykumuz kalır, ne başarımız.

Hayatımızda örnekler böyle uzar gider. Hırs, yemek yemek, konuşmak, hobilerimiz, zevklerimiz... Hepsinin bir orta yolunu bulmalıyız. Böylece, sırat-ı müstakîm; yani en doğru yolun yolcuları olmuş oluruz.

İşte tam bu noktada bize düşen, duâ etmektir. Her hâlimizde ve hareketimizde dengeyi yaşayabilmek için Peygamberimiz'in (s.a.v.) örnek hayatını ve sözlerini idrak etmeye çalışırken Rabbimiz'den istikamet isteyelim.

Şimdi en başında verdiğimiz örneğe dönersek bu kadar anlatılandan sonra Konfiçyüs'un eleştirisini anlamamız kolaylaşıyor, değil mi? Az düşünüp karar vermek ne kadar hatalı ise, çok düşünüp karar verme sürecini uzatmak da o kadar hatalıdır. Çünkü özellikle devlet işlerinde verilecek kararın gecikmesinden etkilenecek pek çok kimse olabilir. Her zaman, her konumda dengeyi tercih etmek, ne kadar önemli değil mi?

Rabbimiz, bize doğruları bilip onları yapabilmeyi, yanlışları da görüp onlardan uzak durabilmeyi nasip eylesin! Böylece iki cihanda O'nun rızasına eren, huzur dolu ve huzur saçan kullarından olalım. Amin!

ŞARSI ÖLÇÜSÜZLÜĞE KARŞI

Hikâyeden önce

Bir insanın hayatta yaşayabileceği ölçüsüzlükler neler olabilir, bu konuda kısa bir hasbıhal yaparak hikâyede işlenecek konuya hazırlık yapabilirsiniz. Öğrencilerinize sevgide ölçsüzlük ve aşırılık üzerine kısa bir açıklama yapabilirsiniz. Futbol maçlarında taraftarların aşırılığa kaçan, ölçsüz tavırlarına dair gazete haberlerinden örnekler paylaşabilirsiniz.

Cemal, sabahın olmasını hiç istemiyordu. Ama Güneş doğmuş, sabah olmuştu işte! İstememesine rağmen şimdi yataktan da kalkması gerekiyordu. Çünkü annesi üçüncü defa gelecekti odasına. “Kalkayım barıl!” diyerek isteksizce doğruldu yerinden. Lavaboya gitti, elini yüzünü yıkayıp abdest aldı. Sonra giyinerek mutfığa indi. Masaya oflaya pufloya oturdu. Yemek yerkenki neşesizliğini gören annesi merakla sordu:

— Hayırdır, ne var yine? Gören de yemek yiyor değil, dayak yiyor zannedecek.

— Anne ya, ben bugün okula gitmesem!

— Niyeymiş o? Sen okulu bakkal dükkânı mı sanıyorsun? İstedğin zaman git, istemedğin zaman gitme! Olmaz öyle şey!

— Ya anne yaa! Arkadaşlar şimdi benimle alay edecek!

— Niye alay edeceklermiş ki seninle?

— Yahu bilmiyormuş gibi yapma! Dün Fenerbahçe, Galatasaray’ı kendi sahasında yendi ya!

— Amaaan deli çocuk! Dert ettiğin şeye bak! Çabuk bitir kahvaltını, birazdan okula gideceksin. Hadi yallah!

İstemeye istemeye gitti okula. Birkaç arkadaşı vardı özellikle. Sabırsızlıkla Cemal’in yolunu gözlüyorlardı. İddiaya girmişlerdi ya! Hadi bakalım Cemal, ne yapacaksan yap! İzdırapla dolu bir okul günü seni bekliyor! Beden eğitimi dersine kadar Cemal ile dalga geçti durdu arkadaşları. Beden eğitimi dersinde Cemal, Galatasaray formasını giyinince şakanın tadı da kaçırıldı. Çıkan tartışmada Cemal ile Metin arasında

ufak bir kavga çıktı. Beden eğitimi öğretmeni ikisini de müdür beyin odasına göndermekte buldu çareyi. Şimdi iki ezeli rakip, müdür beyin odasında yaptıkları kavgayı izah etmeye, mantıklı bir sebep bulmaya çalışacaklardı. Müdür bey kavganın sebebini beden eğitimi öğretmeninden öğrenmişti. Şimdi karşısındaki çocuklardan da duymak istiyordu. İki öğrenci yırtılmış formaları, çizik içindeki elleriyle ve yüzleriyle müdür beyin karşısında konuşmaya cesaret bulamıyorlardı. Müdür bey can alıcı soruyu sordu:

— Evladım, siz iki iyi arkadaşsınız. Neden birbirinizle kavga ettiniz?

—

— Takım kavgası mı yine!

— ...

— ...

— Madem öyle... Sen Fenerbahçeli, sen de Galatasaraylıysan ben de Beşiktaşlıyım. Okulumda Fenerli ve Cimbomlu öğrenci istemiyorum. Sizleri Fenerbahçeli ve Galatasaraylı olduğunuz için okuldan atıyorum.

İki kafadar korkudan donup kalmışlardı.

— “Bakın çocuklar!” diye söze başladı okul müdürü:

— Hayatta bir ölçü ve denge vardır. Bu denge bozulursa hayat alt üst olur. Şimdi sizden başlayalım. Cemal, bir ayağın diğerinden 30 cm daha kısa olsa ne olur? Dengeli bir şekilde yürüyüp koşabilir misin?

— Hayır hocam! Beş cm bile kısa olsa dengeli bir şekilde koşamam.

— Şimdi sen söyle bakalım Metin! Bir gözün diğerrinden büyük olsa veya bir kulağın öbüründen küçük olsa... Ne olurdu?

— “Görme ve duyma organlarımı dengeli bir şekilde kullanamazdım. Bir de...” diyen Metin bir tereddüt yaşadığını hissettirmişti. Cevabın gerisini getirmekte zorlanıyordu.

— “Devam et, bir de...” diyerek müdür bey ona biraz cesaret verdi.

— Bir de çok tipsiz olurum herhâlde?

— “Haaa!” dedi müdür bey. “Git bak bakalım bir aynaya. Forman yırtık, ağzın yüzün toz toprak içinde, her tarafın çizik çizik! Tipini beğenecek misin bakalım?”

İki çocuk da mahcup bir şekilde önlerine baktılar.

— Bakın, vücudumuzda bir denge, bir ölçü var. Yaşadığımız günlerde bir ölçü var. Her gün 24 saat değil de bazen 14 saat, bazen 32 saat, bazen 20 saat olsa, ne olurdu?

— Kimse hiçbir işini doğru dürüst yapamazdı öğretmenim. İşler birbirine karıştırdı, diye cevap verdi Cemal.

— Aferin, dedi müdür bey. “Gece ve gündüz kısalıp uzarken bile bir ölçü var. Biz bir yıl boyunca yaptığımız takvimlerle zamanımızı planlı bir şekilde yaşayabiliyoruz. Bu ölçüyü, dengeyi hayatımıza koyan kim peki?” diye sordu tekrar.

Cemal cevap verecekti; ama müdür beyin tavrının ne olacağını pek bilemiyordu. Metin, odanın bir köşesinde seccadeyi görünce hemen cevabı yapıştırdı:

— Hocam tabii ki Allah!

— Sana da aferin Metin. Bakın, Allah bizleri öylesine muazzam bir denge ile yaratmış ki, bu denge azıcık bozulsa hayatımız çok kötü bir şekilde etkilenir. Dünyamız Güneş’e azıcık yaklaşırsa mesela, Güneş dünyamızdan azıcık uzaklaşırsa, hepimiz sıcaktan yanar veya soğuktan donarız. Her şey yerli yerinde ve bir ölçü içerisinde. Havadaki gaz oranlarının ölçüsünü bir düşünün. Bu ölçü değiştiği an biz çok büyük hayatî tehlikelerle karşılaşırız.

— Evet hocam, dedi iki suçlu, affedilme ümidiyle.

— Rabbimiz’in hayatımıza koyduğu ölçüleri ve dengeleri doğru kullanırsak havada uçabiliyoruz, denizde yüzebiliyoruz, değil mi? Tonlarca ağırlıktaki uçaklar kuş gibi uçuyor, binlerce tonluk gemiler suyun üzerinde saman çöpü gibi yüzebiliyor. Bütün bunlar da bir dengeyle ve ölçüyle oluyor. Şimdi size bir soru daha soracağım. Hayatımızı böylesine mükemmel bir denge ve ölçü ile kuran Rabbimiz, bizim dengesiz bir şekilde yaşamamıza, ölçsüz hareketler yapmamıza razı olur mu acaba?

— Hayır hocam!

— Olmaz hocam!

— O hâlde dengeli ve ölçülü bir hayat yaşamalıyız. Bir şeyi seviyorsak onu ölçülü bir şekilde seveceğiz. Aşırı gitmeyeceğiz. Sizler annelerinizi ve babalarınızı seversiniz, öyle değil mi?

İki ezeli rakip kafalarını “evet” manasında sallayarak cevap verdiler. Müdür beyin annelerini ve babalarını hatırlatmasından tedirgin olmuşlardı.

— Peki bir insan, annesini ve babasını Allah’tan daha çok sevebilir mi?

— Kesinlikle hayır, dedi Cemal.

— Bu çok büyük bir ölçsüzlük olur, değil mi? Sevgide dengesizlik... İnsanın kimi, ne kadar seveceğini iyi bilmesi gerekir. Bir de öfkede ölçü ve denge var. Birisi adamın birine tokat attı diyelim. O da bu adama o kadar çok kızdı ki, onu silahla vurup öldürdü. Mahkemede hâkime dese ki: “Hâkim Bey ben masumum. O adam bana tokat attı. Ben de kendimi müdafaa ettim.” Mahkeme katili hiç affeder mi?

— “Eğer hâkim dengesiz bir insansa belki affeder hocam!” dedi Metin.

— Orası öyle tabii! Belki katile ödül bile verir. Fakat aklî dengesi yerinde olan bir hâkim o adamı cinayetten hapse atar. Bakın eğer bir insan, hayatta huzurlu olmak, başarılı bir hayat yaşamak istiyorsa duygularını dengeli bir şekilde idare edebilmeli. Sevgisine, nefretine, öfkesine, sevincine üzüntüsüne sahip olmalı. Şimdi ben de sizin bu takım taraftarlığınızdan çıkan saçma sapan kavganıza kızıp sizi okuldan atıyorum. Ya Beşiktaşlı olursunuz ya da kendinize başka bir okul bulursunuz!

— “Olur mu hocam? Haksızlık bu!” dedi Cemal.

— “Hocam bu yapılan dengesiz bir hareket olmaz mı?” dedi Metin; ama ağzından çıkıveren bu sözden dolayı utandı. Hemen düzeltmeye çalıştı. “Yani dengesiz, ölçsüz bir ceza vermiş olmaz mısınız acaba?”

— Bak bu güzel işte! Korkmana gerek yok Metin. Benim bu yaptığım da dengesiz bir hareket olurdu. Peki, sizin gibi iki samimi arkadaşın yaptığı kavgaya ne demeli? Sevginize ve öfkenize bir ölçü koyup kendinize hâkim olamadığınız için dengesizliğe düşüyorsunuz. Farklı takımları tutup desteklemeniz normal bir şey. Lakin iki din kardeşinin birbirine duyduğu sevgi, tuttuğu takım sevgisinden daha ileri olmalı. Sizler bu kavganızı Allah’a nasıl izah edeceksiniz. Bakın, size bir ay süre veriyorum. Bu bir ay sonunda sizlerle tekrar görüşeceğim. Bir aya kadar ya “hangi konularda nasıl ölçülü olacağınıza” dair güzel bir ödev hazırlayacaksınız ya daa... Beşiktaşlı olacaksınız.

Çocuklar içlerinden derin bir oh çekmişlerdi. Çıkarken Metin dedi ki: “Çarşı, Ölçsüzlüğe Karşı!”

Hikâyeden sonra

Futbol sevgisinin ve takım taraftarlığının ölçüsü üzerine öğrencilerinizle derinlemesine bir görüşme yapabilirsiniz. Öğrencilerinize ölçülü bir taraftarlığın çok önemli olduğunu, takım sevgisinden kaynaklanan tartışmaların arkadaş sevgisini zedelememesi gerektiğini anlatabilirsiniz. Spora karşı duyulan sevginin ve ilginin bir ölçü ile sınırlandırılması gerektiğini anlatabilirsiniz.

RESULULLAH'IN ARKADAŞI HZ. EBÛ BEKİR

“Güneş, peygamberler hariç Ebû Bekir’den daha faziletli bir insan üzerine doğup batmamıştır!”

Peygamberimiz; sadık dostu, yol arkadaşı Hz. Ebû Bekir’i işte böyle methetmişti. Peygamberlerden sonra en kıymetli insan, peygamberimizden sonra İslâm devletinin reisi Hz. Ebû Bekir’in (r.a.) asıl ismi Abdullah’tır. Hz. Ebû Bekir, Peygamberimiz’den iki sene sonra Mekke’de dünyaya gelmiştir.

Hız. Ebû Bekir, Müslüman olmadan önce de temiz bir hayat sürerdi. Hiç içki içmemiş, putlara tapmamıştı. Bu temiz fıtrat, İslâm’ın güzelliğini görünce İslâm’ı tereddütsüz kabul etmiştir. Öyle ki İslâm’ı kabul eden ilk erkek Hz. Ebû Bekir’dir.

Hız. Ebû Bekir; orta boylu, beyaz tenli, gür saçlı, seyrek sakallıydı. Duruşu daima hüzünlüydü. Fakat siması daima gülekti. İçindeki Allah ve Resulullah aşkı, her hâlimden belli olurdu.

Peygamber Efendimiz’in (s.a.v.) nuru, kıymeti sonsuz bir okyanusa benzer. Herkes bu okyanustan elindeki kabı kadar nasiplenir. Mesela elinde büyük bir kova olan, denizden daha çok istifade ederken elinde küçük bir kaşık olan da birkaç damladan başka bir şey alamaz. İşte Hz. Ebû Bekir de manevî gücü ile Peygamberimiz’in öğrettiklerini en iyi anlayabilen,

ona en yakın olan kişiydi. Peygamberimiz’in sahabelerden malının tamamını İslâm yoluna harcamasına müsaade ettiği tek kişi Hz. Ebû Bekir’di. Çünkü o, malının tamamını verse ve kendisi aç kalsa bile bundan şikâyet etmeyecek kadar kuvvetli bir kalbe sahipti.

Hız. Ebû Bekir İslâm’ın yayılmasında malıyla ve canıyla gayret göstermişti. Bedir Savaşı kazanıldıktan sonra herkes ganimet toplamaya gittiğinde Hz. Ebû Bekir, Peygamberimiz’i korumak için O’nun yanından ayrılmamıştı. Uhud Savaşı’nda, Hendek’te, Huneyn’de de bir an olsun Peygamberimiz’in yanından ayrılmamıştı.

Peygamberimiz’in (s.a.v.) Mirac’a çıktığı haberi müşrikler arasında yayılmıştı. Miraç hadisesine Müslümanlar tereddütsüz iman etmişlerdi. Müşrikler her zaman doğru tespitler yapan, isabetli sözler söyleyen Hz. Ebû Bekir’e gelerek ona,

— “Muhammed, bir gecede Mekke’den Kudüs’e gittiğini söylüyor! Buna da inanıyor musun?” diye soruyorlardı.

Hız. Ebû Bekir her zamanki vakarıyla cevap verdi:

— O ne diyorsa doğrudur!

Hız. Ebû Bekir'e bu sadakatinden dolayı "sıddık" lakabı verildi. Hız. Ebû Bekir, Peygamberimiz'in sözlerini herkesten iyi anlardı. Bir gün Peygamberimiz sahabelerine dönerek, "Allah Teâlâ kuluna dünya ile ahiret arasında tercih yaptırdı. Kul da ahireti tercih etti." buyurdu. Bunun üzerine Hız. Ebû Bekir ağlamaya başladı. Çünkü bu sözün Peygamberimiz'in vefatına işaret ettiğini bir tek kendisi anlamıştı.

Onun her hâli insanlara huzur verirdi. Peygamberimiz Mekke'den Medine'ye hicret ederken O'na arkadaşlık etmişti. Peygamberimiz (s.a.v.) bir gün şöyle buyurdu:

— Cebrail bana ümmetimin gireceği Cennet kapısını gösterdi.

Hız. Ebû Bekir büyük bir iştiaqla,

— Ey Allah'ın Resulü! O anda Seninle birlikte olup o kapıdan bakmayı ne kadar isterdim, dedi.

Peygamberimiz ise,

— Ey Ebû Bekir! Ümmetimden Cennet'e girecek ilk kimse olmak sana yetmez mi, diyerek Cennet'le müjdelenen sahabelerden ilkinin Hız. Ebû Bekir olduğunu bildirdi.

Resulullah'ın (s.a.v.) vefat haberi Müslümanlar'ı tarifsiz acılara boğmuştu. Hız. Ömer bu acı gerçeğe dayanamayacağı için Efendimiz'in vefat ettiği haberine bir türlü inanmak istemiyordu.

— "Hiç kimse Muhammed (s.a.v.) öldü demesin! Yoksa kılıcım la onun boynunu vururum!" diyerek herkesi susturmuştu.

Haberi alan Hız. Ebû Bekir hemen Medine'ye Peygamberimiz'in evine geldi. Peygamberimiz'in gül yüzünü açtı ve,

— Vallahi Resulullah vefat etmiş, dedi.

Dışarı çıktığında Hız. Ömer'in hiddetli konuşması devam ediyordu. Hız. Ebû Bekir onu sakinleştirerek,

— Otur artık ey Ömer, dedi. Sonra Müslümanlar'a dönerek:

— Resulullah vefat etmiştir! Sizler de bir gün öleceksiniz. Kim Muhammed'e tapıyor ise bilsin ki O, vefat etmiştir. Kim Allah'a ibadet ediyor ise bilsin ki Allah Hayy'dır, ölümsüzdür!

Hız. Ebû Bekir'in içi hasret ateşiyle yanarken yaptığı bu konuşma Müslümanlar'ı bir nebze olsun kendilerine getirmişti. Hız. Ebû Bekir, Peygamberimiz'den iki sene sonra vefat etti. Dünyada ayrılmadığı Resulullah'tan ölünce de ayrılmayarak O'nun yanına defnedildi.

Tarihten Bir Hatıra

Aşırı Nezaket

Eski zamanlardan birinde bir medrese varmış. Edebiyat hocası, öğrencilerinin dersi daha iyi öğrenebilmeleri için avâm (halk) lisanı ile konuşmalarını yasaklamış, konuşanlara ceza vermiş. Bir gün talebeler, hocaları ile birlikte bir mesire yerine teferrüce (geziye) gitmişler. Hoca, talebelerden birisinin "Su içtim!" dediğini işitmiş. Talebeye kızgın bir şekilde:

— Size kaç defa lisân-ı avâm ile ifâde-i merâm eylemeyeceksünüz dedüm. İmdi şöyle demen icâb ederdi: "Bir kadeh-i lebrîz-i hoş-güvârı nûş ile, teskîn-i âteş-i dil-figâr ve iktisâb-ı ferâh-ı bî-şümâr eyledim."

Talebeyi bir güzel fırçalayan hoca, bir daha böyle konuşması durumunda cezasının falaka olacağını da ifade etmiş.

Bir müddet sonra hoca, geçmiş bir mangalın başına. Bu esnada bir kıvılcım sıçramış hocanın kavuğuna. Biraz önce haşlanan talebe görmüş vaziyeti. Koşmuş hocanın yanına telaş içinde, "Kavuk yanıyor!" diye söyleyememiş, başlamış söze havâs lisânı ile,

— Ey hâce-i bî-misâl ve ey üstâd-ı zî-kemâl bu şâkird-i pür-keâl size şu vech ile eyler ki arz-ı hâl: Bir şerâre-i cevâl, bi-hikmet'il-müteâl, nâr-ı mangaldan pür-tâb ile ser-i âlinizdeki kavuğu iş'âl eylemiştir, demiş.

Lâkin deyinceye kadar da hocanın kavuğu tutuşmuş.

İBADETTE BİLE ÖLÇÜ VAR

Allah Resulü (s.a.v.), yapacağımız ibadetlerde bile ölçülü olmamızı tavsiye etmiştir. Farz olan ibadetleri mutlaka yapmamız gerekir. Bunun dışındaki nafile ibadetlerde de gücümüz yettiği ölçüde gayret etmemiz; fakat aşırıya kaçmamamız gerekir. Nitekim sahabeden Abdullah bin Amr bin Âs (r.a.) gençken nafile ibadetleri çokça yapmaya niyetlendiğinde Allah Resulü (s.a.v.) ona müsaade etmemiştir. Abdullah (r.a.) ibretli kıssasını kendisi şöyle anlatır:

“Allah’a yemin ederim ki, yaşadığım sürece gündüzleri muhakkak oruç tutup geceleri de ibadetle geçireceğim.” diye yemin etmiştim. Resulullah (s.a.v.) bunu öğrenince bana şöyle dedi:

“Sen buna güç yetiremezsin. Hem oruç tut hem iftar et hem uykunu al hem ibadet et! Şüphesiz senin üzerinde vücudunun hakkı vardır, iki gözünün hakkı vardır, hanımının hakkı vardır, ziyaretçilerinin hakkı vardır. Çocuklarının da senin üzerinde hakları vardır. Her aydan üç gün oruç tut; çünkü her iyiliğe on misli ecir ve sevap vardır. Bu ise bütün zamanını oruçlu geçirmek gibidir.”

Ben, “Bundan daha fazlasını yapmaya gücüm yeter.” dedim.

Peygamber Efendimiz “O hâlde bir gün oruç tut, iki gün tutma!” buyurdu.

Ben, “Ama ben bundan daha fazlasını yapabilirim.” deyince Resul-i Ekrem,

“Öyleyse bir gün oruç tut, bir gün tutma. Bu Davud’un (a.s.) orucu olup oruçların en ölçülü olanı, en faziletlisidir. Allah’a en sevimli namaz da Davud’un (a.s.) namazıdır. O; gecenin yarısını uyuyarak geçirir, sonra üçte birinde namaz için kalkar, altıda birinde yine uyurdu.” buyurdu. Ben, “Bundan daha faziletlisine de gücüm yeter” dedim.

Peygamberimiz (s.a.v.), “Bundan daha faziletlisi yoktur. Bütün zamanını oruçlu geçirenin orucu yoktur.” dedi ve bu sözünü üç defa tekrarladı.

Ben artırdıkça, aleyhime artırıldı. Nebiyy-i Ekrem (s.a.v.) bana, “Sen bilmiyorsun, belki ömrün uzun olur?” dedi.

Abdullah (r.a.) yaşlandıktan sonra, “Keşke Allah’ın Resulü’nün dediği gibi yapsaydım. Çünkü gençken istediğim kadar ibadet edebileceğimi zannetmiştim. Halbuki yaşlanınca bazı ibadetlerimi yerine getirmekte zorlanıyorum. Meğer Resulullah’ın (s.a.v.) tavsiye etmiş olduğu ayda üç gün orucu kabul etmem, benim için çok daha iyi olacakmış.” der dururdu. (Buhârî, Savm 55, 56, 57, Teheccüd 7, Enbiyâ 37, Nikâh 89; Müslim, Sıyâm 181-193)

ÖLÇÜLÜ-DENGELİ OLMAK

DRAMA

Hayatta insanın birçok rolü vardır. Bir kişi hem anne, hem evlat, hem kardeş, hem öğretmen, hem talebe, hem arkadaş, hem kuzen, hem eş vs. olur. İnsan her rolünde başarılı ve huzurlu olmak ister. Bunun belirleyicileri de ilişkilerdeki ölçü ve denge unsurlarıdır. Bu durumu çocuklarla doğaçlama yaparak daha net görebiliriz.

DOĞAÇLAMA

Öncelikle doğaçlamayı uygulama sırasında dikkat edilmesi gereken ilkelerin belirlenmesi gerekmektedir :

- ✳ Doğaçlamalar boyunca gaye hiç akıldan çıkarılmamalıdır.
- ✳ Drama lideri, öğrenciye gayeyi söyledikten sonra, öğrenci amaçla ilgili soru sormamalıdır. Önemli olan öğrencinin amaçtan ne anlayıp, nasıl yorum yaptığıdır. Kafasında durumu oluşturup, o duygu durumuna girip doğaçlamayı yapmalıdır ve asla amacı değiştirmemelidir.
- ✳ İzleyenler önemli değildir; öğrenci dikkatini sadece karşısındaki diğer öğrenciye vermelidir.
- ✳ Doğaçlamaya yeni öğeler girebileceğinden karşıdaki öğrenci dikkatle izlenmelidir. Amacın ve kendisine verilen talimatın dışına çıktığında yönlendirilerek devam edilmelidir.
- ✳ Drama liderinin "DUR" işaretine kadar doğaçlama devam etmelidir.

HAZIRLIK VE İLKELER

Gruptakilerden 2 kişi belirlenir. Biri öğretmen, diğeri öğrenci olur. Roller sadece doğaçlama yapacak kişilere söylenir. (Bunun için önceden amaçların yazılı olduğu kartlar hazırlanabilir.) Diğerleri olayı çözümlemeye çalışır.

Doğaçlama: Bir öğretmen ve öğrenci, öğretmenin odasında, öğrencinin sınav kağıdı hakkında konuşuyor.

Öğretmenin gayesi: Elinde yüksek notla sonuçlanan sınav kağıdının bu öğrenci tarafından yapılmadığına inanıyor. Öğrencinin bunu açıklaması için onu ikna etmeye çalışıyor.

Öğrencinin gayesi: Bu sınav için çok çalışmış. Öğretmenini soruları kendisinin yaptığına ve çok uğraştığına inandırmak istiyor.

(Burada, mesela, öğretmen, öğrencisine "Ama seni kopya çekerken gördüm." derse amacın ve talimatın dışına çıkmış olur. Bu durumda drama lideri müdahale etmelidir.)

UYGULAMA

Doğaçlama başlar. Rehber "Dur!" işareti verdiğinde doğaçlama biter. Sonra tüm grupla tartışma yapılır. Tartışmalar sırasında şu soruların cevapları aranmalıdır:

- ✳ Hangisi kendisini daha iyi ifade edebildi?
- ✳ Tartışma esnasında birbirlerine karşı tutumları nasıldı?
- ✳ Saygı sınırları korunabildi mi?
- ✳ Konuşmalarında, davranışlarında ölçülü ve dengeli olabildiler mi? (Öğrenci, öğretmenine karşı, öğretmen de öğrencisine karşı)

Verilmek istenilen mesaj farklı durumlar ve roller verilerek anlatılır. Örneğin katılımcılar bir durumu hem evlat, hem öğretmen, hem öğrenci, hem de anne olarak canlandırabilirler.

NETİCE

Bazen zor durumlarla karşı karşıya kalabiliriz. Problemin üstünü kapatmak yerine o problemi yaşadığımız kişiyle mutlaka çözmeliyiz. Çözmeye çalışırken de bulunduğumuz rolün farkına varıp ölçüyü ve dengeyi koruyabilirsek, olayı daha da karmaşık hâle getirmeden, gerçek bir çözüme ulaşmış oluruz, rahat ve huzurlu bir hayat bizi bekler.